

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Ecclesiastica Hymnodia Libri Tres

Secchi, Anacleto

Antverpiæ, 1634

Cap. XXI. Hymnodiaè dignitas à calumniis vindicata illustratur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45942](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45942)

CAPVT XXI.

Hymnodie dignitas à calumniis vindicata illustratur.

CONATI sumus diuinarum laudum, quas
 clesia iugi tuetur frequentatione, excellen-
 tiam demonstrare, demonstratamque compa-
 rare, variis aptisque à sacrarum Scripturarum
 sanctorumque Patrum doctrina argumentis
 ductis, vt tanti operis ac muneris cognita
 ta animum piorum suauiter prouocarent, im-
 rum autem validè excitarent, ad illius numerum
 aut omittendam aut remittendam, sed magis
 gisque in dies augendam deuotam feruidam
 executionem. Nouit Deus, cuius oculis & in-
 bentis finis & legentium occulti affectus
 sunt & aperti, nouit, inquam, effectus primi
 elapso triennio à prima Operis editione lecti
 qui nobis significati sunt haud pauci, quos
 in dies speramus, eiusdem Dei fauente, gra-
 futuros maiores. Nos quidem putantes, prout
 disposita in præcedentibus capitibus arguimus,
 nihil fore vltèriùs necessarium ad Hymnodie
 dignitatem tuendam penes virtutis pietatisque
 seclas, priori huic Libro finem imposueramus.
 Verùm cum necessitas iterùm cudendi Operis
 geret, ne huius exempla multis deessent flagi-
 tibus, statui, inter alia auctaria, hoc ac sequens
 Caput ad istius Libri perfectionem instituere,
 variis calumniis, Hymnodie dignitati immo-
 oppositis, opportunam offerrem defensionem.
 Quia Psalmodie publicæ vsus quorundam de

genio ac studiis videbatur contrarius, aut saltem minùs aptus; quia item cognoscebatur futurus quàm maximè acceptus omnibus animis diuino succensis ardore, diuinamque gloriam cupientibus, vnde amor & honor debebat proficisci, inde ortum habuerunt variæ calumniæ typis euulgatæ, vt, si fieri posset, huius proficui vltus dignitatem aut minuerent, aut in dubium reuocarent, plurimorumque hominum, simpliciorum saltem, qui doctrinas non examinant, animi affectum ab eo aut penitus auerterent, aut ad minimum temperarent. Contra istorum conatus cogor ego scutum opponere iustæ defensionis, ne susceptum à me Opus illustrandum iniustæ expositum dimitterem offensionem tenebrarum, quas humana offundere non omittit passio.

Scripterant iam nonnulli Theologi, munus psallendi in choro fuisse institutum, vt inutilibus ac otiosis Religiosis daretur horarum utilis occupatio. Huius pronuntiatum tenor quot contineat iniuriosas calumnias in Deum, in Ecclesiam, & in Psalmos, manifestè potest dignosci ex iis quæ sparsim per totum hoc Opusculum opportunis afferuntur locis, magisq; ostendetur ex iis quæ mox subiitico. Si namque in primis scopus attendatur institutionis publicæ Hymnodicæ in choro expletæ, efficacissimum præstò erit argumentum desumptum à fine, qui in morali materia exhibere potest demonstrationem ad detegendam illius pronuntiatum iniuriosam prauitatem. Scopus huius *Hymnodicæ publicæ* Hymnodicæ non est aliud, nisi solemnis *publica* laus Altissimi Dei, quam Ecclesia sponsa sanctissimi suo sponso Deo intendit iugem perfectamque publicè offerre, vt imitetur, quantum hu-

O

mana

mana fragilitas patitur, laudes solennes, peris-
ctas iugelq; à triumphante in cælis sorore pub-
lico cantu oblatas eidem Deo. Nec de veritate hu-
ius asserti finis quis potest iustè ambigere, si vi-
solius nominis *solemnis Hymnodia* expendere
uerit: nam laudationem Dei conditionibus qu-
busdam coniunctâ significare eam omnes sciam.
Quod namque Græci dicunt Hymnum, Latini
explicant laudem Dei; solemnitatem autem ex-
gere plurium canentium in Templo vnionem
mo negat. At rogo, quis potest absque gratia
iuria tum Dei, tum Ecclesiæ, tum Hymnodia
excludere ab hoc insigni publico munere scien-
tis laudationis diuinæ sapientes, egregios viri-
que viros, assumere volens otiosos inutileque
tantum?

Offenditur Deus, à cuius famulatu in opere
tam sublimi, quod est exterioris cultus publici
eidem Deo à mortalibus exhibiti, non mediocri
instrumentum, subtrahuntur magnæ notæ mu-
nistri, relictis illi tantum inutilibus & otiosis
cum tamen ipse Deus, qui primus sibi insinuat
iuge exercitium harum solemnium laudum in ca-
elis, ad chori formam versibus alternis explen-
rum, deputarit tanto muneri insigniores namque
à se factas, Angelos nempe omnes constituit
præcipuos suarum laudum præcones ac perpetuos
cantores. Si Deus sibi eligit meliores per-
fectioresque substantias ad publicam solemnem
que suarum laudum celebrationem, quare ho-
mines volunt eidem Deo adscribere viliores, im-
prios imperfectioresque cantores? Ecclesia de-
fenditur, dum ipsi imputatur, quod nunquam
cogitatione apprehendit, imò quod alienum ma-
xime

ximè est ab ipsius mente : nam sicut ipsa vellet sponsum suum omni qua decet laudatum reuerentia non tantùm priuatè , sed publicè coram omnibus hominibus ; ita huic præclaro muneri laudandi Deum addicere studet insigniores vtriusque Cleri , Regularis & sæcularis , ministros. Si quis consulere voluerit veritatem , cognoscet fa-

tebiturque , Capitula Ecclesiarum præcipuarum ferè constare viris ingenio , nobilitate ac virtute insignioribus. ex iis deinde vniuersalis Ecclesiæ Præsules eliguntur. At Capitula ista non aliam respiciunt maiorem grauioremque obligationem , quam Ecclesiæ fertitium , chori præsertim assiduum frequentationem , vt Hymnis & Canticis (ait Concilium Tridentinum) Dei nomen reue-

reter , distinctè deuotèque studeant laudare. Non igitur institutus est chorus ad occupandos inutiles & otiosos tantùm. Quoddam cœtus Religiosorum chorum ex instituto habentium semper fuerint , hodieque sint florentissimæ Academia virorum in omni virtutis genere excellentium , ingenio scilicet , doctrina , prudentia , nobilitate , sanctitate , est adeò notum orbi , vt nulla sit opus peculiari probatione , ne tempus frustra in re tam aperta conteratur. Recolantur tantummodò insigniora sanctæ Ecclesiæ lumina ex quolibet huiusmodi Religiosorum Ordine educta , nempe Episcopi , Cardinales , Pontifices summi , sancti Martyres , Confessores & Virgines , qui eandem Ecclesiam doctrina , operationibus , virtutibus , sanguine , laboribus exornarunt auxeruntque , tunc ipsis quoque cæcis patebit tantæ veritatis fulgor insignis. Si dicat quis , non semper omnes Religiosos esse melioris notæ & con-

*Canonico-
rum Capi-
tula viris
constant
egregiis.*

*Concilium
Trident.
Sess. 24.
cap. 12. de
Reform.*

ditionis insignis; huic respondebitur, neque omnes, neque semper plures esse otiosos & inutiles sæpè autem vel omnes vel plurimos esse ad Regularis Reipublicæ munera, quibus vilissimè distinentur, aptos. Status Religiosus is est, propter altitudinem suam admittat viros non inutiles, sed ad res præclaras aptos, non otij amicos sed otij hostes virtutumque cupidos, & nihilominus chorum semper habuit & coluit. Offenditur prætereà Hymnodia præclara conditio quæ dum Dei iudicio digna habita est Angelorum beatorum consortio & familiaritate, ab hominibus vix digna censetur ministris inutilibus & otiosis, indigna omnino viris ad Præfatas Cathedras & suggestus aptis; quasi omnes diei horas regimini tantùm, tantùm doctrinæ & concionibus tribuere liberum sit, nullis prætereà muneribus aliis, siue naturæ siue voluntatis, siue pietatis siue consuetudinis, possit quis eorum inleuere; vel quasi omnes diei horæ in choro & cantu sint absoluendæ. *Omnia tempus habent*, asseruit Sapientissimus hominum. Addamus nos tempus esse regiminis, tempus doctrinarum, tempus concionum, tempus diuinarum laudum, tempus semper vnum idemque tempus duobus muneribus vnà obeundis esse destinatum. Quòd si aliquando duplex occupatio grauis foret eodem temporis spatio explenda, vtique muneri magis necessario esset parendum, altero omisso, vt graduum diuersitas tribuatur ordini actionum: nec idcirco licebit inde regulam desumere communem agendi eodem modo in quocumque ordinario euentu. Huic Hymnodia offensionem coniungitur necessario offensio non leuis Davidis Auctoris

Eccle. 3.

*Dignitatis
ordo seruandus in
operationibus.*

Auctoris Hymnorum ; nam iste nullum egregiorum hominum genus excludit à cantu suorum Hymnorum , imò grauiores doctioresque , Reges quoque & Principes maximos veller. atque enixè inuitat ad hunc cāntum. Illustrem huiusmodi supremorum graduum compellationem ad laudes Deo concinendas habemus Psalmo 148. qui totus est ad hanc compellationem perficiendam , inuitans Angelos , cælos , elementa , omnia denique creata ad hoc sublime munus solemnissimæ Hymnodicæ : at quando descendit ad hominum compellationem , à dignioribus sumit exordium , dicens , *Reges terræ & omnes populi , Principes & omnes Iudices terræ ;* deinde pertransit ad alios ordines quoscumque , *Iuuenes & virgines , senes cum iunioribus laudent nomen Domini.* Vt itaque Hymnorum non censetur à Dauide indignus sceptro & corona videntibus , quamuis , ratione gradus & status , isti sint grauissimis maximisque regiminis publicæque rei distenti curis : imò istis ante omnes indicitur cantus Hymnorum ; quia , sicut proximiores sunt Deo ratione gradus , ita arctioris obligationis vinculo tenentur eum laudare ac celebrare , vt illius excelsam magnitudinem non solum corde sed etiam ore confiteantur , & profiteantur , se ab illa , tamquam ab unico vero fonte , cuiuscumque exaltationis cognoscere acceptum , quidquid ipsi obtinent eminentiæ & dignitatis. quòd paucis quidem , sed aptis verbis concludere voluit sanctus Hymnographus sequentibus verbis : *Quia exaltatum est nomen eius solius.* Nec quisquam dicere hoc loco potest , Davidicæ inuitationis propositum satis superque adimpletum iri quacumque adhibita

laudatione, siue propria siue impropria, siue vocis siue moribus, siue priuata siue solempni. Huic occurrat ipse Dauid, qui (vt suæ intentionis manifestam afferret declarationem, quantum ad homines à se inuitatos, ne quis erraret, putans accessiri ad diuinas laudes eodem modo expledas, quo ceteræ res inanimæ & ratione carentes inuitantur) exprimit se exigere tantum proprium; vt homo laudet Deum suum eo perfectiori quo potest modo. Nec satisfaceret Deo in modo vsum habens vocis, si absque voce Deum laudaret. Quare Dauid incipit Psalmum

Psal. 149.

sequentem his verbis, *Cantate Domino cum nouum; laus eius in Ecclesia sanctorum.* inueniens eandem animi sui declarationem, adnectit tertium alium Psalmum duobus præcedentibus, in quo mandat, præter vocem & cantum oris, varia assumi instrumenta musica, scilicet tubæ, psalterij, citharæ, tympani, organum, cymbali. Nec istorum trium Psalmorum diuersitas minuit auctoritatem prædictis declarationibus: nam præterquam quod omnes huiusmodi Hymni ab vno eodemque proficiscuntur, nouimus hosce tres Psalmos singulari quatuor gaudere connexionem & vnione, cum fuerint à Dauidè vnus post alium ad eundem finem con-

Bellarmin. in Psal. 148.

positi & directi, vt appositè obseruauit Cardinalis Bellarminus in suis Commentariis, & sanctus Ecclesiæ vniuersalis voluit comprobare, dum in Officio Horarum Canoniarum quotidie eodem cantat quasi vnicum Psalmum, vnum cum alio continuans. Et ne in posterum vllus hac re superesset ambigendi scrupulus, testatur voluit sanctus Dauid eandem animi sui declarationem

tionem solemnè alia confessione loquens cum Deo ac dicens : *Confiteantur tibi Domine omnes* Psal. 137.

Reges terra, quia audierunt omnia verba oris tui: & cantent in viis Domini, quoniam magna est gloria Domini. Quoniam excelsus Dominus, & humilia respicit, & alta à longè cognoscit. En à Dauide videmus expressis verbis indictum Regibus cantum proprium & materiam cantus, nempe Dei magnitudinem, gloriam, maiestatem, potentiam, sapientiam. Rex erat, & quidem potentissimus, Ezechias ille in sacra celeberrimus Historia, propter egregias cum in bellicis rebus

tum in diuino cultu procurando dotes, tamquam verus Dauidicæ non solùm coronæ, sed & virtutis & probitatis heres, is nihilominus libens ac volens omnipotenti Deo, à quo supplex poscebat sanitatem, aliquando spondit magnificis verbis Psalmorum cantum, non breuem vnus tantum aut alterius diei, sed quotidianum vsque ad mortem; non priuarum intra palatij ædes, sed publicum, in Templo Sacrificiis ac Hymnodicæ dicato, dicens : *Domine saluum me fac, & Psalmos nostros cantabimus cunctis diebus vite nostre in domo Domini.* Tandem, ad pleniorum dictorum confirmationem, mentem conuertamus ad Reges illos aurea corona redimitos, quos vidit & descripsit in sua Apocalypsi beatus Ioannes Apocal. 4.

stolus: Reges enim illi erant, seniores item erant, & coram ipso Rege Regum, propter venerandam dignitatem, sedere permittebantur, & coronas depositas resumere; plures quoque, non vnus tantummodò, scilicet viginti quatuor erant, & nihilominus tum citharis tum voce sonora cantabant canticum nouum, Quòd itaque decet Re-

ges cælesti iam gloria ornatos, quis dicere audebit, minimè decere homines perfectionis studiosos in gradu aliquo constitutos inter mortales. Tanta est huius sacri muneris cantandi Hymnorum Deo sublimitas, ut insigniores ac nobiliores huiusmodi gradus debeant se censere maximè honoratos, quando ad illud assumuntur. Huiusmodi muneris sublimitatem cognoscere digni effecti

Apud Baronium annis 644.
672.680.
704.726.
747.750.
803.813.
855.927.
945.1034.
1131.

sunt in Catholica Ecclesia multi præclari ac famosi orbis Monarchæ, qui sponte se opulentissimis florentissimisque Regnis abdicarunt, vitam Monachos deuotos, non turpis otij gratia sed ut in choro die noctuque canentes, Davidicis consilium explentes, Deo optimo maximo Psalmis & Hymnis darent gloriam.

Ex hætenus adductis colligi item potest, prædictas offensiones ad varios summos Pontifices, Cardinales, Episcopos, piissimosque Reges & Principes Catholicos pertransire: nam ab eis inuimus varias in Ecclesia Dei omni tempore & ætate fuisse institutas egregias fundationes Monasteriorum, Conuentuum, Capitulorum, abrogatis pinguißimis redditibus ad eum præcipuum finem alendi non otiosos inutilesque, sed claros egregiosque viros, qui dies noctesque frequentarent cantum Hymnorum in choro, ut publicus Dei cultus dilatetur, ac magis magnè augeatur. Insigniores fundationes præcipuorum Monasteriorum & Capitulorum, quas videri Germania, Gallia, Hispania, Polonia, Italia apud varias Ecclesias, & apud varios Religiosos Ordines, Canonicorum Regularium, Præmonstratensium, Cisterciensium, Carthusianorum, Benedictinorum, Hieronymianorum, sicuti ortum habuerunt

habuerunt ex pia liberalitate summorum Pontificum, Episcoporum, Cæsarum, Regum, aliorumque Principum & Vniuersitatum, ita in eum finem sunt directæ, vt diuinus cultus, præsertim publicus in choro cantus, exerceretur tum diurnus tum nocturnus. In cuius veritatis ampliorum confirmationem reddere quoque voluit nostra ætate luculentissimum testimonium Philippus II. prudentissimus maximusque Hispaniarum Rex fundacione celeberrimi Templi ac Monasterij, Escuriale nuncupati, quod maximis thesaurorum sumptibus ita vndequaque absolutum reliquit, vt non solum omnium insigniorum Europæ ædificiorum, quæ hactenus extant, superet artem ac pulchritudinem, sed venientibus quoque sæculis sit semper futurum admirationi. Censuit potentissimus Monarcha, insignem istam molem immensamque ferè thesaurorum summam rectè collocatam esse in numero egregio Eremitarum Monachorum, qui Hieronymiani dicuntur, alendo, vt in eodem magnificentissimo Templo sanctaque domo die nocteque laudes peragantur diuinæ ea grauitate ac pietate, quæ ab illis Religiosis impensè obseruatur. Sunt, non negarim, in omnibus Congregationibus viri inutiles, at non pro iis tantummodò institutæ sunt huiusmodi fundaciones, sed præcipuè pro generosis qui otium oderunt. Dolendum est, quòd posterioribus hisce temporibus prodierint, & in dies prodire haud cessent non pauci ex Catholicis arctiorem disciplinam Ecclesiasticam profitentibus, qui ab Ecclesia Dei auertere non erubescant præcipuam hanc ipsius Ecclesiæ erga Deum suum cultus oblationem, dum docent ac

O 5   dicunt,

*Escuriale
in Hispania
celebris
extructio.*

dicunt, cantum Hymnorum otiosis inutilibus
 que solummodò hominibus conuenire. Si
 Hymnorum cantum nec amat nec recipit per
 se, eum minimè debet conuitiis lædere: læd
 enim antiquissimum, frequentatissimum sancti
 simumque Ecclesiæ ritum à Deo institutum
 approbatum, quemadmodù pluribus argumen
 & locis in hoc Opere demonstramus. Præstat

Rom. 14. loco ad imitationem beati Apostoli Pauli ait

*Is qui manducat, non manducantem non spernat,
 qui non manducat, manducantem non iudicat.*
 stat, inquam, dicere, qui Psalmorum cantum
 non recipit, canentes in choro ac iugi cantu
 lentes non irrideat: qui item cantum istum
 quentat, non canentes minimè spernat. His
 suadet Christi caritas, quæ magis yrget in re po
 senti ad cantum Hymnorum spectante, cum ag
 tur non de re adiaphora, sed de re ad Religionem
 ex genere suo directa; agatur de opere præcipuo
 ad publicum diuinum cultum tum peragendu
 tum augendum instituto, à quo abstinere net
 omnino foret. Plura, quæ adhuc possent conu
 hanc calumniam afferri, libens prætermitto,

Libro III. de eadem materia iterùm sermo redibit in
 cap. xvii.

Operis libro, vbi præcipuè demonstrare conu
 mur, chori cantum nulla impedire egregia
 nora. Interim ad aliam nouam refellendam ca
 lumniam accedamus.